Overzicht en inzicht congestiemaatregelen ACM

Ons kenmerk : ACM/INT/515717
Datum : 25 november 2024

Inleiding

Door elektrificatie en het groeiende aandeel hernieuwbare energie in de energiemix groeit de elektriciteitsvraag. Mede hierdoor ontstaat er op verschillende punten in het elektriciteitsnet een tekort aan transportcapaciteit. Dit noemen we netcongestie.
De ACM neemt allerlei maatregelen om netcongestie en de gevolgen van deze congestie te beperken. Met deze publicatie wil de ACM een overzicht geven van de verschillende maatregelen die zijn of worden getroffen om netcongestie te beperken.

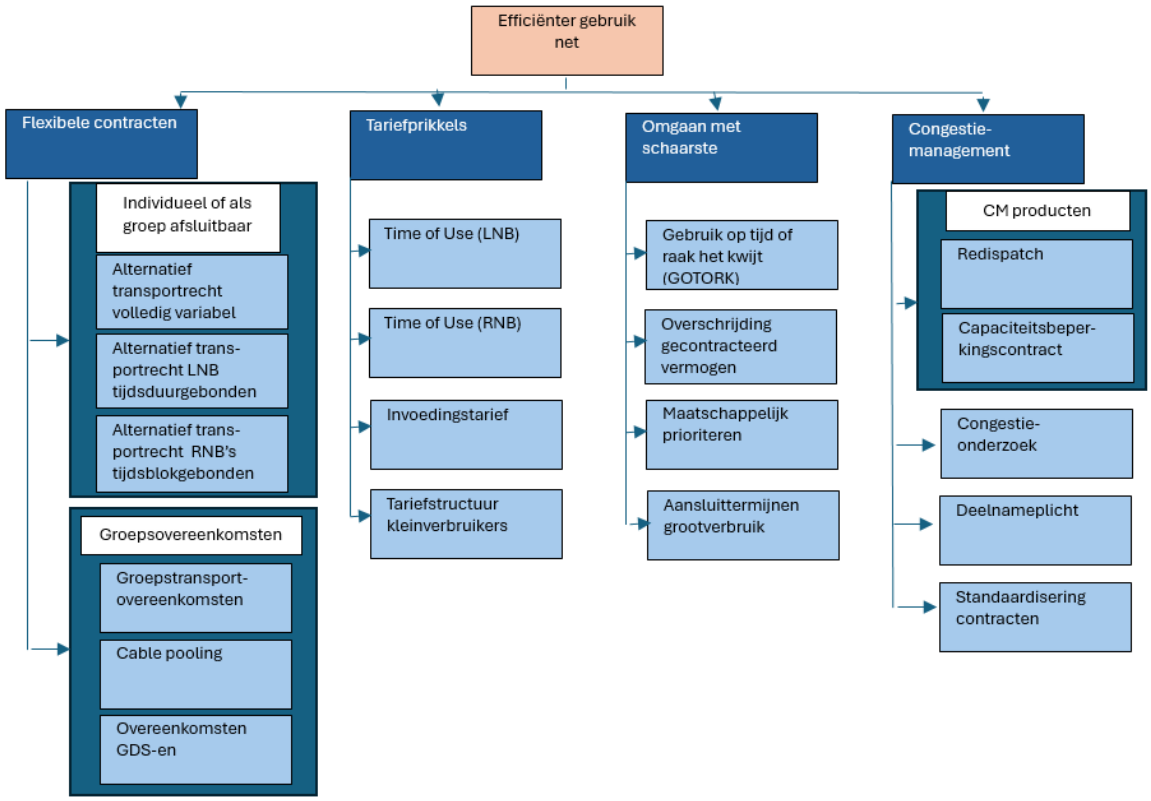
Inhoudsopgave

- Totaaloverzicht maatregelen
- Flexibele contracten
  - Alternatief transportrecht volledig variabel
  - Alternatief transportrecht tijdsduurgebonden
  - Alternatief transportrecht tijdsblok gebonden
  - Groepstransportovereenkomsten
  - Cable pooling
  - Overeenkomsten GDS'en
- Tarieven
  - Time of Use (LNB)
  - Time of Use (RNB)
  - Invoedingstarief
  - Tariefstructuur kleinverbruikers
- Omgaan met schaarste
  - Gebruik op tijd of raak het kwijt
  - Overschrijding gecontracteerd vermogen
  - Maatschappelijk prioriteren
  - Aansluittermijnen grootverbruik
- Congestiemanagement
  - Redispatch
  - Capaciteitsbeperkingscontract
  - Congestie-onderzoek
  - Deelnameplicht
  - Standaardisering contracten
- Verkenningen en experimenten
- Begrippen
- Afkortingen

1 Totaaloverzicht maatregelen

Door ervoor te zorgen dat er goede afspraken worden gemaakt tussen netbeheerders en afnemers (zowel invoeders als eindverbruikers), kan het net efficiënter worden gebruikt en daarmee de congestieproblematiek worden verlicht. Er zijn vier categorieën maatregelen:

- Aanbieden van flexibele contractvormen (individueel of als groep) en groepsovereenkomsten
- Verschil in tarieven om gebruik tijdens pieken af te remmen en tijdens de daluren aantrekkelijker te maken
- Regelgeving voor afnemers en netbeheerders waarmee rekening wordt gehouden met schaarste op het transportnet
- Maatregelen om het voor netbeheerders (landelijk en regionaal) mogelijk te maken effectief congestiemanagement toe te passen om zo fysieke congestie op te lossen

De genoemde maatregelen zijn deels al in werking, en deels in voorbereiding. Naast deze maatregelen blijft ACM op tal van vlakken bezig om te onderzoeken of er aanvullende mogelijkheden zijn om op effectieve wijze netcongestie te bestrijden. Hiervoor lopen diverse verkenningen en experimenten.

2 Flexibele contracten

Flexibele contracten gaat over de mogelijkheid om te kiezen voor alternatieve transportrechten (contractvormen) voor een nieuwe afnemer (of een afnemer die wil uitbreiden). Dit kan met name uitkomst bieden in het geval dat niet alle gewenste transportrechten kunnen worden verkregen. Dit gaat over contracten die een individuele afnemer of groep afnemers kan afsluiten met de netbeheerder.

Het gaat over de volgende maatregelen:

- **Alternatieve transportrechten**
  Met alternatieve transportrechten wordt de beperkte ruimte op het net beter benut en wordt er meer ruimte gecreëerd voor andere aangeslotenen. Ook is het voor de netbeheerder soms wel mogelijk een alternatief transportrecht te vergeven wanneer er voor een vast transportrecht geen ruimte meer is. Er zijn drie alternatieve transportrechten.
  - Volledig variabel transportrecht (landelijke en regionale netbeheerders)
  - Tijdsduurgebonden transportrecht (landelijke netbeheerder)
  - Tijdsblokgebonden transportrecht (regionale netbeheerders)
- **Groepsovereenkomsten**
  Naast alternatieve transportrechten zijn er ook opties om transportrechten als groep te verkrijgen. Hiervoor zijn meerdere mogelijkheden.
  - Groepstransportovereenkomsten
  - Cable pooling
  - Groepsovereenkomsten met Gesloten Distributie Systemen (GDS)

2.1 Alternatief transportrecht volledig variabel (alle netten)

Omschrijving:	Het volledig variabel transportrecht geeft de aangeslotene recht op transport gedurende de uren dat er voldoende transportcapaciteit beschikbaar is. De netbeheerder laat uiterlijk een dag van te voren weten op welke momenten en hoeveel van transportcapaciteit de aangeslotene kan gebruiken. Het nettarief voor deze vorm van transportrecht is ongeveer 50% lager dan bij het normale transportrecht. Voor meer informatie zie het codebesluit non-firm ATO.
Voor wie:	Aanvragers voor transportrechten in een congestiegebied
Type maatregel:	Keuze voor aanvragers
Status:	In werking per 31 januari 2024, uiterlijk 1 februari 2025 is de netbeheerder verplicht het aan te bieden in congestiegebieden

2.2 Alternatief transportrecht tijdsduurgebonden (landelijk hoogspanningsnet)

Omschrijving:	Het tijdsduurgebonden transportrecht geeft de aangeslotene recht op transport op het landelijke hoogspanningsnet gedurende minimaal 85% van de uren op jaarbasis. De netbeheerder laat uiterlijk een dag van tevoren weten of er gedurende bepaalde uren geen gebruik kan worden gemaakt van het transportrecht omdat er onvoldoende capaciteit beschikbaar is. Het nettarief voor deze vorm van transportrecht is ongeveer 50% lager dan bij het normale transportrecht. Voor meer informatie zie het codebesluit alternatieve transportrechten.
Voor wie:	(Flexibele) grootverbruikers met een aansluiting (of aanvraag daarvoor) op het landelijk hoogspanningsnet
Type maatregel:	Keuze voor aanvragers
Status:	In werking per 1 april 2025, uiterlijk 1 oktober 2025 op alle plekken beschikbaar

2.3 Alternatief transportrecht tijdsblokgebonden (regionale netten)

Omschrijving:	Het tijdsduur gebonden transportrecht geeft de aangeslotene recht op transport binnen de met de regionale netbeheerder afgesproken tijdsblokken. Het nettarief voor deze vorm van transportrecht is lager dan bij het normale transportrecht; de aangeslotene betaalt alleen voor de gecontracteerde uren. Voor meer informatie zie het codebesluit alternatieve transportrechten.
Voor wie:	(flexibele) grootverbruikers met een aansluiting (of aanvraag daarvoor) bij een regionale netbeheerder
Type maatregel:	Keuze voor aanvragers
Status:	In werking per 1 april 2025

2.4 Groepstransportovereenkomsten

Omschrijving:	Bij een groepstransportovereenkomst krijgt een groep van aangeslotenen een bepaalde hoeveelheid transportcapaciteit toebedeeld. De verdeling van deze transportcapaciteit binnen de groep wordt door de groep zelf bepaald. Zij kunnen hier onderling afspraken over maken. Het is de verantwoordelijkheid van de groep om binnen de als groep toegekende transportcapaciteit te blijven. Door het binnen de groep uitwisselen van transportcapaciteit wordt de vergeven transportcapaciteit beter benut. Daardoor blijft er meer ruimte over om andere transportcapaciteit te vergeven. Voor meer informatie zie het voorstel codewijziging groepstransportovereenkomst.
Voor wie:	Netbeheerders en een groep aangeslotenen
Type maatregel:	Keuze voor een groep aanvragers, verplichting voor de netbeheerders
Status:	In voorbereiding

2.5 Cable pooling

Omschrijving:	Bij cable pooling delen meerdere afnemers één aansluiting. Dit is toegestaan voor wind- en zonneparken. Deze kunnen beide op dezelfde aansluiting worden gecombineerd, zolang zij maar binnen de toegestane transportcapaciteit van de aansluiting blijven. Door cable pooling wordt de aansluiting beter benut waardoor er sneller en mogelijk extra aansluitingen kunnen worden vergeven. Ook bespaart het aansluittijd en aansluitkosten.
Voor wie:	(Groep) aangeslotenen met een aanvraag voor een aansluitcapaciteit van meer dan 2 MVA en die zich in elkaars onmiddellijke nabijheid bevinden
Type maatregel:	Keuze voor aanvragers, verplichting voor de netbeheerders
Status:	In werking per 9 juli 2022

2.6 Groepsovereenkomsten GDS'en

Omschrijving:	Om een Gesloten Distributie Systeem (GDS) te kunnen vormen dient u een ontheffing te krijgen. De vereisten voor een ontheffing kunt u vinden op het aanvraagformulier ontheffing aanwijzing netbeheerder. Een GDS heeft een eigen netwerk met één aansluitpunt op het openbare net. De netbeheerder van de GDS heeft voor deze aansluiting een aansluit- en transportovereenkomst met de netbeheerder. Hoe de transportrechten binnen de GDS worden verdeeld is aan de aangeslotenen en de netbeheerder van de GDS. U kunt daarom binnen een GDS meerdere vormen van overeenkomsten onderling afspreken.
Voor wie:	Marktpartijen en beheerders van een GDS
Type maatregel:	Keuze voor aangeslotenen op een GDS, verplichting voor de netbeheerders
Status:	In werking

3 Tarieven

Verschillen in tarieven hebben als doel afnemers te stimuleren om het verbruiksprofiel te veranderen. Dit kan bijvoorbeeld door het verbruik tijdens daluren goedkoper te maken.

Het betreft de volgende maatregelen:

- Time of use (landelijk hoogspanningsnet)
- Time of use (regionale netten)
- Invoedingstarief
- Tariefstructuur kleinverbruikers

3.1 Time of use (landelijk hoogspanningsnet)

Omschrijving:	Deze regeling zorgt voor een stimulans om het net minder gedurende piekuren te gebruiken en meer gedurende daluren. Aangeslotenen op het hoogspanningsnet die piekuren mijden betalen hierdoor een lager transporttarief dan aangeslotenen die dat niet doen. Als aangeslotenen hun netgebruik deels verplaatsen naar daluren, wordt er efficiënter gebruik gemaakt van het net. Hierdoor ontstaat ruimte op het net om nieuwe partijen aan te sluiten. Voor meer informatie zie het codebesluit tijdgebonden transporttarieven hoogspanningsnetten.
Voor wie:	Grootverbruikers en landelijke netbeheerder
Type maatregel:	Tariefprikkel voor aangeslotenen
Status:	In werking per 1 januari 2025

3.2 Time of use (regionale netten)

Omschrijving:	Deze regeling moet gaan zorgen voor een stimulans om het net minder in piekuren te gebruiken en meer in daluren. Grootverbruikers op regionale netten die piekuren mijden gaan hierdoor een lager transporttarief betalen dan grootverbruikers die dat niet doen. Als zij hun netgebruik deels verplaatsen naar daluren, wordt er efficiënter gebruik gemaakt van het net. Hierdoor ontstaat ruimte op het net om nieuwe partijen aan te sluiten.
Voor wie:	Grootverbruikers en regionale netbeheerders
Type maatregel:	Tariefprikkel voor aangeslotenen
Status:	In voorbereiding

3.3 Invoedingstarief

Omschrijving:	Beoogd effect is het eerlijk verdelen van de kosten: wie kosten veroorzaakt betaalt mee. Invoeders zoals elektriciteitscentrales, zonneparken, opslagpartijen en windparken zullen via een invoedingstarief op een eerlijke manier gaan bijdragen aan de stijgende netkosten. Een invoedingstarief zorgt er ook voor dat afnemers in andere landen meebetalen aan het transport van elektriciteit via het Nederlandse stroomnet. Voor meer informatie zie de publicatie van de ACM over voorbereiding invoedingstarief.
Voor wie:	Netbeheerders en invoeders op het net
Type maatregel:	Kostenverdeling voor invoeders
Status:	In voorbereiding

3.4 Tariefstructuur netbeheer kleinverbruikers

Omschrijving:	Netbeheerders onderzoeken hoe de tariefstructuur van kleinverbruikers aangepast kan worden. Kleinverbruikers betalen nu een tarief afhankelijk van de capaciteit

	van de aansluiting, niet van het daadwerkelijke gebruik van het net. Door elektrificatie bijvoorbeeld in de vorm van elektrische auto's en warmtepompen neemt het verschil tussen consumenten toe. Om de verdeling van de kosten eerlijk te houden onderzoeken netbeheerders of en hoe wijzigingen in nettarieven voor kleinverbruikers kunnen bijdragen aan verandering van gedrag zodat zij efficiënter gebruik maken van het net. Voor meer informatie zie de publicatie van de ACM over eerlijker verdelen van netkosten over kleinverbruikers.
Voor wie:	Kleinverbruikers/consumenten en regionale netbeheerders
Type maatregel:	Kostenverdeling/tariefprikkel voor kleinverbruikers
Status:	In voorbereiding

4 Omgaan met schaarste

Dit gaat over regelgeving omtrent het transportrecht van aangeslotenen. Gelet op de schaarse transportcapaciteit is het van belang dat het vergeven gecontracteerde transportrecht optimaal wordt benut en het toekomt aan degene die het nodig heeft. Ook gaat het over maatregelen die niet zozeer gericht zijn op het verlichten of oplossen van netcongestie, maar zien op aanvullende regelgeving gegeven dat er (lokaal) congestie is.

Het betreft vier maatregelen:

- Gebruik op tijd of raak het kwijt
- Overschrijding gecontracteerd vermogen (leidt niet tot nieuwe transportrechten)
- Maatschappelijk prioriteren
- Aansluittermijnen grootverbruik

4.1 Gebruik op tijd of raak het kwijt (GOTORK)

Omschrijving:	Afnemers die meer capaciteit gecontracteerd hebben dan dat ze daadwerkelijk verbruiken, worden verzocht de capaciteit die ze niet verbruiken terug te geven. Het is voor netbeheerders mogelijk om door aangeslotenen onnodig gecontracteerd transportvermogen te beperken en beschikbaar te stellen aan andere netgebruikers. Voor meer informatie zie het codebesluit niet gebruikte transportrechten.
Voor wie:	Grootverbruikers en regionale netbeheerders
Type maatregel:	Normerend
Status:	In werking per 26 april 2024

4.2 Overschrijding gecontracteerd vermogen

Omschrijving:	Bij overschrijding van het gecontracteerd transport vermogen (GTV) wordt de capaciteit op dit moment automatisch verhoogd. In congestiegebieden gaat deze regel niet meer gelden. Er is dan geen automatische verhoging meer. Het beoogd effect is een eerlijker verdeling van de beschikbare transportcapaciteit. Voor meer informatie zie het ontwerp codebesluit gecontracteerd transportvermogen.
Voor wie:	Grootverbruikers
Type maatregel:	Normerend
Status:	In voorbereiding

4.3 Maatschappelijk prioriteren

Omschrijving:	Op basis van het prioriteringskader kunnen netbeheerders in congestiegebieden voortaan voorrang geven bij het toekennen van transportcapaciteit aan transportverzoeken die een groot algemeen belang dienen. Er zijn 3 prioriteringscategorieën: 1) zogenoemde congestie-verzachters, zoals batterijsystemen die zorgen dat er meer capaciteit bij komt voor andere gebruikers; 2) veiligheid met als voorbeelden defensie, politie en acute gezondheidszorg. en 3) meerdere basisbehoeften zoals drinkwater en onderwijs. Voor meer informatie zie het codebesluit prioriteringsruimte bij transportverzoeken. en de toelichting in de Staatscourant.
Voor wie:	Grootverbruikers, kleinverbruikers, landelijke netbeheerder en regionale netbeheerders
Type maatregel:	Keuze voor aanvragers, verplichting voor de netbeheerders
Status:	In werking per oktober 2024

4.4 Aansluittermijnen grootverbruik

Omschrijving:	Voor grootverbruikers voert de netbeheerder eerst een analyse van de werkzaamheden uit en naar aanleiding hiervan bedraagt de aansluittermijn 26 weken, 52 weken of zelfs langer indien nodig. Beoogd doel is om voor alle partijen duidelijkheid te creëren over de te doorlopen processen. Voor meer informatie zie het codebesluit aansluittermijnen grote aansluitingen elektriciteit.
Voor wie:	Grote aansluitingen en netbeheerders
Type maatregel:	Normerend
Status:	In werking per 1 januari 2025

5 Congestiemanagement

Als er in een gebied sprake is van netcongestie dient de netbeheerder congestiemanagement toe te passen. Door de toepassing van congestiemanagement kan in deze gebieden fysieke congestie verholpen worden en kan er meer transportcapaciteit vergeven worden.

Om congestiemanagement mogelijk te maken zijn verschillende maatregelen geformuleerd:

- **Congestiemanagement (CM) producten**
  Voor het oplossen van fysieke congestie zet de netbeheerder congestiemanagement producten in (redispatch en capaciteitsbeperkingscontract). Deze producten worden door aangeslotenen aangeboden aan de netbeheerders. Om zoveel mogelijk marktgebaseerd aanbod te ontsluiten, kan de netbeheerder ook de deelnameplicht inzetten. Als de netbeheerder te weinig marktgebaseerd aanbod van congestiemanagement producten heeft ontvangen kan de netbeheerder deze producten ook **niet-marktgebaseerd** afroepen. Daarnaast kan een netbeheerder een **marktrestrictie** opleggen als deze na het oplossen van voorziene congestie voorziet dat er opnieuw fysieke congestie kan ontstaan in dat deelnet. De verschillende congestiemanagement producten zijn:
  - Redispatch
  - Capaciteitsbeperkingscontract (CBC)
- **Overige maatregelen**
  - Congestie-onderzoek
  - Deelnameplicht
  - Standaardisering contracten

5.1 Redispatch

Omschrijving:	Als een aangeslotene het product redispatch wil aanbieden aan de netbeheerder dient deze zich eerst aan te sluiten bij een **Congestie Service Provider (CSP)** en de aansluiting te laten **prekwalificeren**. Een bieding redispatch houdt in dat een aangeslotene, via diens CSP, aanbiedt om tegen een bepaalde vergoeding op een bepaalde locatie op- of af te regelen ten opzichte van diens **prognosegegevens**. Als netbeheerders een bieding redispatch afroepen binnen een **congestiegebied**, roepen zij buiten het congestiegebied een gelijke hoeveelheid vermogen af. Redispatch verschuift daarmee het vermogen van de ene locatie (met een knelpunt), naar een andere locatie waar nog voldoende capaciteit beschikbaar is. Daarmee maakt het product redispatch het mogelijk voor de netbeheerders om fysieke congestie te verhelpen. Een bieding redispatch dient aan enkele voorwaarden te voldoen.
Voor wie:	Netbeheerders en aangeslotenen met een aansluiting boven de 100 kW
Type maatregel:	Optie voor aangeslotenen tot aanbieden aan de netbeheerder (aangeslotenen kan onder de deelnameplicht ook verplicht worden dit product aan te bieden)
Status:	In werking met nieuwe voorwaarden per november 2022

5.2 Capaciteitsbeperkingscontracten (CBC)

Omschrijving:	Als een aangeslotene een contract voor het capaciteitsbeperkingsproduct wil aanbieden (en afsluiten) aan de netbeheerder dient deze de aansluiting te **prekwalificeren**. Aangeslotenen met een aansluiting kleiner dan 60MW kunnen zich vrijwillig aansluiten bij een CSP, aangeslotenen groter dan 60MW zijn hier toe verplicht. Een contract voor het capaciteitsbeperkingsproduct houdt in dat een aangeslotene (of een groep aangeslotenen) voor een bepaalde periode tot een beperkte capaciteit gebruikmaakt van zijn gecontracteerde transportvermogen (GTV). De aangeslotene maakt daarmee tijdelijk geen gebruik van een gedeelte van de GTV, tegen een vooraf met de netbeheerder overeengekomen vergoeding. Hierover sluiten zij een contract met de netbeheerder. Daarmee maakt een CBC

het mogelijk voor de netbeheerders om fysieke congestie te verhelpen. Een contract voor het capaciteitsbeperkingsproduct dient aan enkele voorwaarden te voldoen.

Voor wie: Netbeheerders en aangeslotenen met een aansluiting boven de 1MW

Type maatregel: Optie voor aangeslotenen tot aanbieden aan de netbeheerder (aangeslotenen kan onder de deelnameplicht ook verplicht worden dit product aan te bieden)

Status: In werking met nieuwe voorwaarden per november 2022

5.3 Congestie-onderzoek

Omschrijving: Als de netbeheerder voorziet dat de beschikbare transportcapaciteit de gevraagde transportcapaciteit overschrijdt start deze met een congestie-onderzoek. Door congestie-onderzoeken brengt de netbeheerder de grootte en duur van de verwachte congestie in kaart. Daarnaast onderzoekt deze de mogelijkheden om congestiemanagement (producten) toe te passen. Tijdens het congestie-onderzoek onderzoekt de netbeheerder de mogelijkheden om in samenwerking met aangeslotenen in het congestiegebied momenten van fysieke congestie samen op te lossen. Gedurende een congestie-onderzoek hoeft de netbeheerder geen verzoeken voor transportcapaciteit te honoreren. De netbeheerder publiceert de uitkomsten van het onderzoek in het congestierapport. Het wordt dan ook duidelijk hoeveel partijen erbij kunnen op het net. De netbeheerder mag partijen alleen weigeren indien de **financiële of technische grens** is bereikt. Voor het uitvoeren van het congestie-onderzoek heeft de netbeheerder bepaalde **termijnen**. Dankzij een nieuwe definitie van **regelbaar vermogen** wordt er méér flexibiliteit geïdentificeerd. Voor meer informatie zie het codebesluit herziening regels congestiemanagement.

Voor wie: Netbeheerders (LNB, RNB)

Type maatregel: Verplichting tot uitvoeren congestie-onderzoek indien de netbeheerder structurele congestie voorziet en voorwaarde voordat de netbeheerder aanvragen voor transportcapaciteit mag weigeren

Status: In werking ,met de nieuwe definitie van regelbaar vermogen, financiële en technische grens en met termijn, per 19 april 2024

5.4 Deelnameplicht

Omschrijving: Voor netbeheerders is het vaak lastig om in congestiegebieden voldoende aanbod van congestiemanagement producten tot hun beschikking te krijgen om daarmee op een gewenste manier congestiemanagement toe te kunnen passen. Met de deelnameplicht worden partijen verplicht een aanbod te doen waardoor netbeheerders meer (zekerheid) van voldoende biedingen van congestiemanagement producten hebben. Als deze verplichting niet wordt opgevolgd is er een **financieel gevolg voor de niet-nakoming van de deelnameplicht**. De aangeslotene kan zelf bepalen welke vergoeding hij verlangt voor het beschikbaar stellen van de flexibiliteit. De netbeheerder geeft bij de inzet van de deelnameplicht aan of de verplichting geldt voor invoeding of voor afname en welk congestiemanagementproduct (redispatch of CBC) aangeboden moet worden door de aangeslotene. Na bekendmaking van de deelnameplicht hebben invoeders drie maanden en afnemers zes maanden de tijd om een CSP aan te wijzen, hun aansluiting te prekwalificeren voor congestiemanagement, en een aanbod te doen aan de netbeheerder.
Netbeheerders kunnen de deelnameplicht inzetten in een congestiegebied voor marktpartijen of voor gesloten distributiesystemen (GDS'en), beide met een aansluiting van 1 MW of hoger. Bij GDS'en gaat het om een verplichting voor de beheerder van een GDS tot het doen van een aanbod voor congestiemanagement producten, en niet op de aangeslotenen van de GDS. Voor meer informatie zie het codebesluit verplichte deelname GDS aan congestiemanagement. Voor meer informatie zie het codebesluit verplichting aanbieden congestiemanagementdiensten.

Voor wie:	grootverbruikers boven de 1 MW in een congestiegebied en GDS'en met een aansluiting op het openbare net boven de 1 MW in een congestiegebied
Type maatregel:	Verplichting voor aangeslotenen
Status:	In werking per november 2022 voor aangeslotenen, sinds 20 februari 2024 ook in werking voor GDS'en, en per augustus 2024 is de verduidelijking in werking voor aangeslotenen vanaf 1 MW

5.5 Standaardisering contracten

Omschrijving:	Voor het (verplicht) aanbieden van congestiemanagement producten aan de netbeheerders kunnen contracten met de netbeheerder worden afgesloten. Het opstellen van contracten voor congestiemanagementdiensten en de daarbij horende vergoeding is een tijdrovend proces. Standaardisering van deze contracten maakt het eenvoudiger en sneller om tot een contract te komen. De standaardcontracten voor CBCs en redispatch zijn gepubliceerd op de website partnersinenergie.nl. Marktpartijen hebben de keuze om voor dit standaardcontract te gaan, of om samen met de netbeheerder tot een ander contract te komen.
Voor wie:	Netbeheerders en aangeslotenen
Type maatregel:	Keuze voor aangeslotenen
Status:	In werking

6 Verkenningen en experimenten

Naast de genoemde maatregelen is ACM op tal van vlakken bezig om te onderzoeken of er aanvullende mogelijkheden zijn om op effectieve wijze netcongestie te bestrijden. Hiervoor lopen verkenningen en experimenten. De ACM staat het toe dat afnemers experimenteren met mogelijkheden die nog niet standaard zijn. Dat gebeurt in nauw overleg met de netbeheerder, die daarvan melding moet maken bij de ACM. Een experiment kan de opmaat zijn voor een nieuwe standaardmogelijkheid of juridisch worden geborgd door een ontheffingsaanvraag in te dienen.

Een aantal voorbeelden hiervan zijn:

- **Groepscapaciteitsovereenkomsten**
  Hier blijft het individueel transportrecht behouden maar dient de groep binnen de collectieve capaciteit te blijven. Nieuwe bedrijven krijgen in dit geval een non-firm-alternatieve transport overeenkomst (NFA). Het is de verantwoordelijkheid van de groep om binnen de als groep toegekende transportcapaciteit te blijven.

- **Volume-gerelateerde afspraken**
  Hier experimenteert Liander met afspraken op basis van het af te nemen volume, in plaats van enkel de af te nemen (transport-) capaciteit.

- **Standaardvergoeding congestiemanagement hernieuwbaar**
  Momenteel wordt geëxperimenteerd om te bezien of standaardcontracten tussen netbeheerder en nieuwe wind- en zonneparken het proces van onderhandeling kunnen versnellen. Deze standaardcontracten bevatten een prijsformule en een gemaximeerde vergoeding voor het tijdelijk afschakelen van productie. Een nieuw wind- of zonnepark heeft de keuze gebruik te maken van dit standaardcontract maar kan ook kiezen om individueel met de netbeheerder te onderhandelen over een contract.

- **Verruiming cable pooling**
  Op dit moment is het delen van een aansluiting al mogelijk voor zonneparken en windparken. In de nieuwe Energiewet wordt deze beperking losgelaten en wordt cable pooling mogelijk gemaakt voor alle typen afnemers met een aansluiting vanaf twee megavoltampère en met maximaal vier partijen. De ACM loopt vooruit op de Energiewet en maakt de uitbreiding van cable pooling nu al mogelijk. Daarbij moeten partijen zich uiteraard houden aan de voorwaarden uit de Energiewet en het Energiebesluit.
  In de toelichting bij de Energiewet staat dat partijen die een aansluiting delen zich als één aangeslotene moeten gedragen. In de praktijk wordt cable pooling op dit moment ook anders vormgegeven. Partijen die een aansluiting delen willen die aansluiting ook gebruiken voor zelfstandige toegang tot het net. Partijen maken hiervoor gebruik van de meerdere leveranciers op 1 aansluiting (MLOEA) regeling van de ACM. Als partijen zich aan de voorwaarden uit de Energiewet en het Energiebesluit houden en cable pooling vormgeven op basis van de MLOEA regeling, zal de ACM niet handhavend optreden.
  Partijen die willen cable poolen moeten dat melden bij de ACM. Op deze manier houdt de ACM zicht op de ontwikkeling van het gebruik van gedeelde aansluitingen.

7 Begrippen

- Congestie service provider

Een CSP is de tussenpartij tussen aangeslotenen en de netbeheerders. Een CSP biedt namens de aangeslotenen congestiemanagement producten aan, aan de netbeheerders. Dit kan door vrije biedingen op GOPACS, of met een tussen de CSP en netbeheerder overeengekomen contract. Als de netbeheerder een bieding van de CSP afroept dient de CSP de transportcapaciteit van de aangeslotenen aan te laten passen.

- Prekwalificatie

De assets waarmee een marktpartij congestiemanagementdiensten wilt aanbieden moeten geprekwalificeerd worden. Tijdens het prekwalificatieproces wordt beoordeeld of een marktpartij in staat is om de congestiemanagementdiensten overeenkomstig specificaties te leveren.

- Prognosegegevens

Geplande hoeveelheid elektriciteit dat getransporteerd dient te worden. Iedere markpartij met een GTV boven de 1 MW is verplicht dagelijks voor de dag vooruit zijn prognosegegevens met de netbeheerder te delen.

- Congestiegebied

Een congestiegebied is een gebied waar de betreffende netbeheerder een structureel tekort aan beschikbare transportcapaciteit voorziet. Dat betekent dat de netbeheerder voorziet dat er in de toekomst op regelmatige basis congestie zal ontstaan in het gebied.

- Onmiddellijke nabijheid

Onmiddellijke nabijheid: Artikel 1, zevende lid van de E-wet. Hier gaat het om een dusdanige afstand waarbij het economisch gezien voordelig is om een gedeelde aansluiting en transportovereenkomst aan te gaan. Zie ook de zienswijze ACM over onmiddelijke nabijheid.

- Aangeslotenen

Verbruikers en invoeders van elektriciteit op het net. Hier vallen ook aanvragers voor een aansluiting onder.

- Niet-marktgebaseerd congestiemanagement

Niet-marktgebaseerde afroep van congestiemanagementdiensten houdt in dat de netbeheerder een bieding afroep, maar niet vergoed tegen de door de aangeslotenen geboden prijs. Als de netbeheerder dit toepast ontvangt de aangeslotene een prijs die niet hoger is dan in het normaal economisch verkeer gebruikelijk is. Dit biedt netbeheerder meer zekerheid dat deze in uiterst geval fysieke congestie kan oplossen tegen niet hoger dan in het normaal economisch verkeer gebruikelijke prijzen.

- Marktrestrictie

Bij een marktrestrictie verbiedt een netbeheerder de aangeslotenen in het beperkte deelnet gedurende een bepaalde periode om de prognosegegevens aan te passen in de beperkende richting. Dit voorkomt dat, na het oplossen van fysieke congestie, congestie opnieuw kan ontstaan.

- Financiële en technische grens

In een congestiegebied is de netbeheerder verplicht congestiemanagement toe te passen tot aan de financiële of de technische grens. De netbeheerder mag alleen de toegang tot het net weigeren wanneer de financiële of de technische grens is bereikt. De financiële grens is een bedrag dat de netbeheerder tenminste moet besteden aan congestiediensten in een congestiegebied. De grens wordt bepaald aan de hand van de grootte van het congestiegebied. De technische grens bedraagt 100% van de aanwezige transportcapaciteit vermeerderd met het aanwezige regelbaar vermogen, tot een maximum van 150% van de aanwezige transportcapaciteit. Dit houdt in dat een netbeheerder meer transportcapaciteit vergeeft dan de aanwezige transportcapaciteit. Aangezien de boven de aanwezige transportcapaciteit vergeven transportcapaciteit geclassificeerd is als regelbaar vermogen kan dit in geval van congestie door congestiemanagement altijd afgeschakeld worden, waardoor de congestie verholpen kan worden.

- Regelbaar vermogen

Regelbaar vermogen is al het vermogen dat door meer of minder te produceren of te consumeren kan helpen om fysieke congestie te voorkomen. Middels het verruimen van de definitie van regelbaar vermogen, wordt meer vermogen als regelbaar geclassificeerd. De definitie van regelbaar vermogen voor afname-congestie is al het vermogen dat middels biedingen redispatch of aanbod van CBC's al voor inzet beschikbaar is. De definitie van regelbaar vermogen voor invoedings-congestie is vermogen dat door biedingen redispatch of aanbod van CBC's al voor inzet beschikbaar is, plus al het vermogen dat extra ingezet kan worden onder toepassing van de deelnameplicht. Door deze definitie zal de technische grens in congestiegebieden vaker op 150% liggen. Dit is wenselijk aangezien dit inhoudt dat meer transportcapaciteit vergeven kan worden op het net (meer marktpartijen aangesloten kunnen worden).

- Termijnen congestie-onderzoek

In het geval van invoedings-congestie dienen netbeheerders een congestie-onderzoek binnen zes maanden na het doen van een vooraankondiging te publiceren. In het geval van afname-congestie heeft de netbeheerder 12 maanden voor het publiceren van het congestie-onderzoek. Het congestie-onderzoek dient gepubliceerd te worden op een publiek toegankelijke website.

- Financieel gevolg niet-nakoming deelnameplicht

Als een aangeslotene de deelnameplicht niet nakomt is deze een bedrag verschuldigd aan de netbeheerder. Indien geen bieding voor redispatch is gedaan is het verschuldigde bedrag € 1,25 per MW gecontracteerd transportvermogen voor elke onbalansverrekeningsperiode dat niet aan de verplichting wordt voldaan. Indien geen aanbod voor capaciteitsbeperkingscontract is gedaan is het verschuldigde bedrag € 120,– per MW gecontracteerd transportvermogen voor elke dag dat niet aan de verplichting wordt voldaan. Indien sprake is van overmacht is er geen bedrag verschuldigd. Dit financiële gevolg stimuleert nakoming van de deelnameplicht waardoor de netbeheerder meer zekerheid heeft van voldoende aanbod van congestiemanagement producten om (fysieke) congestie te kunnen verhelpen.

8 Afkortingen

- ATO: aansluit- en transportovereenkomst
- CBC: capaciteitsbeperkingscontract
- CM: congestiemanagement
- CSP: congestie service provider
- GDS: gesloten distributiesysteem
- GOTORK: gebruik op tijd of raak het kwijt
- GTV: gecontracteerd transportvermogen
- LNB: landelijke netbeheerder
- MLOEA: meerdere leveranciers op één aansluiting
- NFA: non-firm ATO
- RNB: regionale netbeheerder